

© JAN HALEWYCK

MANAGEMENT OP BASIS VAN KOSTPRIJS

Bij een bezoek aan Ierland kijk je met de juiste voorbereiding al snel je ogen uit. In het vierde artikel uit de reeks die de consultants van de themagroep Rundvee maakten naar aanleiding van een studiereis in de zomer, bekijken we de eigenheid van een Iers melkveebedrijf. – *Giel Boey, Groene Kring*

In Ierland staat de landbouw hoog aangeschreven. Dat bleek al snel uit de gesprekken die we hadden met Ierse melken- en vleesveehouders. Zo zijn er de doelstellingen van Food Harvest 2020 die een stijging van 50% van de melkproductie voorzien en respectievelijk 20% en 50% meer toegevoegde waarde willen creëren voor de vleesvee- en varkenshouderij in Ierland. Opmerkelijk, want Ierland levert al 1% van de melk in de wereld. Daarnaast speelt ook het onderzoekscentrum Teagasc Moorepark (zie *Management&Techniek* 20 van 20 november) een centrale rol in de ontwikkeling van de rundveehouderij. In samenwerking met de landbouwers tracht men de productiviteit te verhogen met nieuwe technieken en de optimalisatie van de bestaande technieken. Ook melkveehouder Shane Fitzgerald is blij met Teagasc, vertelde hij ons tijdens een bezoek aan zijn bedrijf.

Een korte schets

Shane's bedrijf is sinds 1974 een familiebedrijf. Het werd uitgebaat door een uitbundig familielid, waardoor in 1996 Shane zijn kans zag en een *legal binding*

partnership aanging. Op dat moment werden 120 koeien gemolken op 130 ha. Het duurde echter maar 12 jaar voor het bedrijf volledig wordt overgenomen door de jonge melkveehouder. Op dat moment steeg de veestapel naar 180 stuks melkvee. In 2016 zal het bedrijf echter al 270 koeien melken ... De huidige ontwikkelingen op het bedrijf zijn gebaseerd op een groei naar 400 stuks melkvee, waarbij er nog steeds gronden worden bijgekocht.

.....
Een goede vruchtbaarheid is een prioriteit bij lentekalvingen.
.....

Daarnaast is het bedrijf ook een voorloperbedrijf in het Dairymanproject, een interregionaal Europees project dat de melkveesector in Europa wil versterken. Een blik op de website van Dairyman leert ons dat de gemiddelde melkproductie van de Ierse bedrijven 5433 kg per koe is met een gemiddelde van 93 koeien per bedrijf. In Vlaanderen komt dat neer op

7000 kg per koe met 38 koeien per bedrijf. Shane gaat in aantal koeien dus vlot boven het gemiddelde van Ierland.

Winterhuisvesting tegen extreem lage kosten

Dat het bedrijf tijd besteed aan rekenen blijkt al snel in een aantal beslissingen waarover Shane ons vertelt. Zo werd er in de jaren 90 beslist om van winter- en lentekalvingen over te schakelen naar enkel lentekalvingen. Redenen zijn enerzijds de te hoge kostprijs van de productie van wintermelk, en meer vrije tijd anderzijds. De boeren in Ierland blazen in de winter uit. Shane voegt daar wel aan toe dat hij bij een goede winterprijs durft door te melken tot in december. In de laatste maanden voor het kalfseizoen worden er bonussen gegeven bovenop de melkprijs.

In de zomer geeft men 3 à 4 kg krachtvoeder per koe, afhankelijk van de grasgroei op de weide. De koeien staan daarbij steeds 24 uur op dezelfde weide. In de winter wordt het melkvee niet bijgevoerd met krachtvoer. Shane zocht daarbij de oplossing in een mengeling van gras en bladkool. Het vee moet het

echter wel zelf vergaren op de wei. Zo teelt het bedrijf in het late najaar bladkool op de te vernieuwen percelen. Daar worden balen gras aan toegevoegd om een volwaardig voeder te creëren. In de lente wordt de wei opnieuw ingezaaid. Op het vlak van huisvesting springt een bepaald systeem meteen in het oog. In 2006 was Shane van plan om te bouwen, maar dit bleek zelfs met subsidies te kostelijk. Daarom koos hij voor een alternatieve ondergrond om de droge koeien op te huisvesten in de winter. De kostprijs van zijn bad met houtsnippers bedraagt 55.000 euro voor 200 koeien, of 275 euro per ligplaats. Ieder jaar wordt de 45 cm dikke laag op de gronden gespreid en opnieuw gevuld. Dat kostte hen 10 jaar geleden 6000 euro per jaar. Door de hogere prijzen is dat al opgelopen tot 11.000 euro. Tijdens de winter blijft het bad met houtsnippers zuiver door de regen. Die zal mest en andere onzuiverheden afvoeren, samen met de drainagepijpen. Shane's Nederlandse stagiair Herman voegde eraan toe dat het vanwege de uiergezondheid echter niet mogelijk is de koeien op het bad te melken. Daarom koos men ervoor om meer ligboxen bij te bouwen voor de winter. Zo kan het gras op adem komen. Op het moment van ons bezoek werden ook enkele nieuwe wandelpaden aangelegd tussen de melkstal en de weides. Hiervoor groef men simpelweg een gat in de heuvel, waarna de opgegraven steenslag wordt gestort en getrild. Zo simpel en goedkoop is het mobiliteitsplan op een lers melkveebedrijf.

Vruchtbaarheid als topprioriteit

Wanneer men met lentekalvingen werkt is het zeer belangrijk om van een goede vruchtbaarheid een prioriteit te maken. Het is namelijk belangrijk om op korte tijd veel kalvingen te hebben, zodat er een optimale benutting van het gras is en de vaarzen ongeveer even oud zijn. Het bedrijf van Shane staat in binnen- en buitenland bekend om zijn vruchtbaarheidsscore. 85% van de koeien en vaarzen kalft af in de eerste 6 weken van het afkalfseizoen.

Als we het vervangingspercentage bekijken komt dat neer op 20%. Dat betekent dat hij jaarlijks minstens een vijftigtal vaarzen nodig heeft om de kudde op peil te houden of meer om te groeien. De jonge stieren worden afgemest door Shane's oom. De te laat geboren vaarzen worden verkocht aan Engelse melkveehouders. Zij willen graag de goede vruchtbaarheid van Shane's kudden op hun bedrijf. Shane kiest er dan ook voor om

vaarzen of koeien die buiten de inseminatieperiode nog moeten worden bevrucht niet te kruisen met vleesvee, maar gewoon verder te bevruchten met Jersey of Kiwi-cross (Nieuw Zeelandse Holstein x Jersey). Zo haalt hij toch nog mooie opbrengsten uit de verkoop van vee.

ding van de eigen arbeid 3 à 4 cent/l geteld. Aan een huidige Ierse melkprijs van tussen de 24 en 26 cent/l is ook dat onder de kostprijs geproduceerd (prijs september op milkprices.nl). De gemiddelde melkprijs van de laatste 12 maanden ligt echter iets hoger aan een prijs van

1 Shane vertelt als gedreven ondernemer waar zijn kansen liggen voor de toekomst van zijn bedrijf. Groeien kan enkel als er aansluitende grond beschikbaar komt om te grazen. 2 Winterhuisvesting voor droge koeien tegen extreem lage kosten. Een dikke laag gedraineerde houtsnippers als ligbed en een betonpad om te eten. Deze huisvesting heeft geen dak.

Melkafzet

Alle melk op het bedrijf wordt afgezet bij een coöperatie. Als antwoord op de groei van de melkproductie in Ierland bouwt de coöperatie een nieuwe verwerkingsfabriek. Voor de zekerheid van de aanvoer sloten de melkveehouders in Ierland daarom vijfjarige contracten af met een opzeg van 3 jaar. Hiervoor worden ze vergoed met een *top-up*, voegt Shane daaraan toe. Andere melkerijen zetten ook in op diversificatie. Aangezien er in de winter een sterke daling is van de melkaanvoer sluiten de melkerijen gedurende een bepaalde periode hun deuren.

Op het bedrijf wordt gerekend met een kostprijs van 26 cent, inclusief arbeid (eigen loon). Daarbij wordt voor de vergoe-

rond de 28 cent/l.

Ook bij de andere bedrijven die we in Ierland bezochten, wordt in de kostprijs van de geproduceerde melk resoluut het eigen loon meegerekend. Bij het hantieren van een zo laag mogelijke kostprijs bij een lage melkprijs zien zij dan ook meteen het eigen loon dalen bij het stijgen van de kostprijs. ■

Giel Boey is dossierhouder melk- en vleesveehouderij bij Groene Kring, de vereniging voor jonge land- en tuinbouwers.

Dit artikel kadert in een reeks die de rundveeconsulenten van de themagroep Rundvee maken naar aanleiding van een studiebezoek aan de melk- en vleesveehouderij in Ierland.